

CĂSĂTORIILE MIXTE ÎNCHEIATE ÎN DISTRICTUL CEICA DIN COMITATUL BIHOR (1871-1890)

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, societatea europeană a cunoscut prefaceri evidente și în problema căsătoriilor. Emanciparea culturală și socială a tuturor etniilor din Imperiu, născută pe fondul reacției față de cercurile conservatoare ale nobilimii și ale unor tradiții ecleziastice și-au pus amprenta în viața indivizilor, astfel că mariajele mixte au început să își facă prezența tot mai des în statisticile și registrele parohiale.

Studiul de față trasează coordonatele demografice ale fenomenului căsătoriilor mixte din districtul Ceica, în intervalul 1871-1890, având în vedere particularitatea confesională a zonei, dată de preponderența confesiunii romano-catolice și poziția de relativă izolare a comunității locale.

Districtul Ceica (Magyar-Cseké), ca structură administrativă din cadrul comitatului Bihar, se afla la sud-est de Oradea și cuprindea o zonă colinară cu păduri și pământuri arabile – acestea într-o proporție mai mică decât terenurile împădurite. Marea majoritate a locuitorilor erau muncitori forestieri, urmați de agricultori și de cei care se ocupau cu creșterea animalelor. După datele oferite de Sándor K. Nagy, la 1886, din

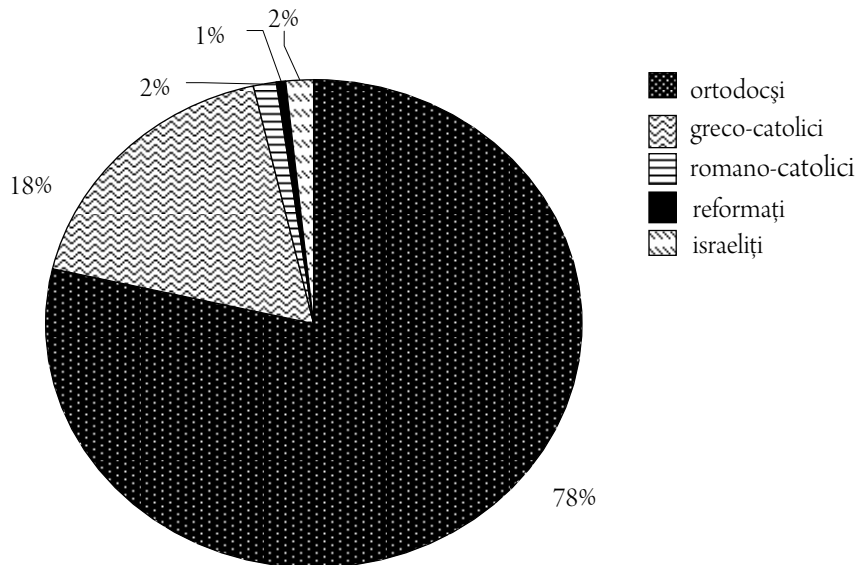

Fig. 1. Grafic procentual al confesiunilor din districtul Ceica la 1886.

21.755 locuitori, 20.112 erau români, 595 maghiari, 173 ruteni, 117 germani și 64 de slovaci. Majoritari erau ortodocșii, cu 16.909 credincioși (78%), urmați de 4065 (18%) greco-catolici, 387 de israeliți (2%), 265 de romano-catolici și 108 reformati (Fig. 1). Ca nivel de alfabetizare (scris, citit), la 1886, acest district se afla pe ultimele locuri în comitat, din cei 21.755 de locuitori doar 828 știind să scrie și să citească, adică sub 26% din populația districtului¹.

Localitatea Ceica a ajuns în veacul al XIX-lea să fie capitala districtului omonim, dispunând de scaun de judecată, poștă, medic districtual și centru de recrutare. La 1886, avea 658 de locuitori dintre care 454 erau români, 145 maghiari, iar 41 slovaci. Dintre aceștia, 410 erau de confesiune ortodoxă, 98 erau romano-catolici, 82 greco-catolici, 40 izraeliți și 28 reformați. Cifra celor care știau să scrie și să citească se ridica doar la 112. Principala ocupație a locuitorilor era agricultura². În localitate mai existau și două școli profesionale: ortodoxă și romano-catolică; de asemenea, două biserici: una a romano-catolicilor (care fusese reformată până la 1737) și cealaltă a ortodocșilor (renovată la 1805)³.

Comunitatea din Ceica s-a prezentat la cele trei recensăminte din anii 1880, 1890 și 1900 astfel: confesiunile care au înregistrat o creștere din punct de vedere procentual au fost cea romano-catolică (creștere constantă de la 15% în 1880, la 16% în 1890 și 19% în 1900, cu un salt de 4% în 20 de ani) și reformată (creștere de la 4% în 1880, la 5% în 1890 și 12% în 1900, cu un salt de 8% în 20 de ani); greco-catolicii au înregistrat un echilibru relativ, având același procent de 12% la recensămintele din anii 1880 și 1890, pentru ca în 1900 numărul lor să scadă la 10% din totalul populației. Ortodocșii erau și ei într-o scădere accentuată din punct de vedere numeric: de la 63%, în 1880, au atins procente de 61% în 1890 și 53% la 1900 (Fig. 2)⁴.

Căsătoria mixtă – opțiune materială, sentimentală sau religioasă în parohia Ceica?

Fără a face abstracție de evenimentele sociale și politice care au influențat direct sau indirect relațiile dintre cetățenii Imperiului austro-ungar, pentru a doua jumătate a secolului al XIX-lea se observă o creștere semnificativă a căsătoriilor mixte, timp în care Biserica pierde teren în favoarea legislației civile care se impune tot mai pregnant până la finele veacului.

---

¹ Sándor K. Nagy, *Biharvármegye földrajza*, Nagyvárad, 1886, p. 126-127.

² *Ibidem*, p. 127.

³ Samu Borovszky, *Bihar vármegye és Nagyvárad*, Budapest, 1901, p. 111.

⁴ Datele oferite de șematismul diecezan de la 1900 indică 345 de persoane de confesiune ortodoxă, 41 israeliți și 124 greco-catolici, 195 romano-catolici, 17 evanghelici și 21 reformați (Vezi *Schematismus cleri gr. cath. Varadinensis*, 1900, p. 209).

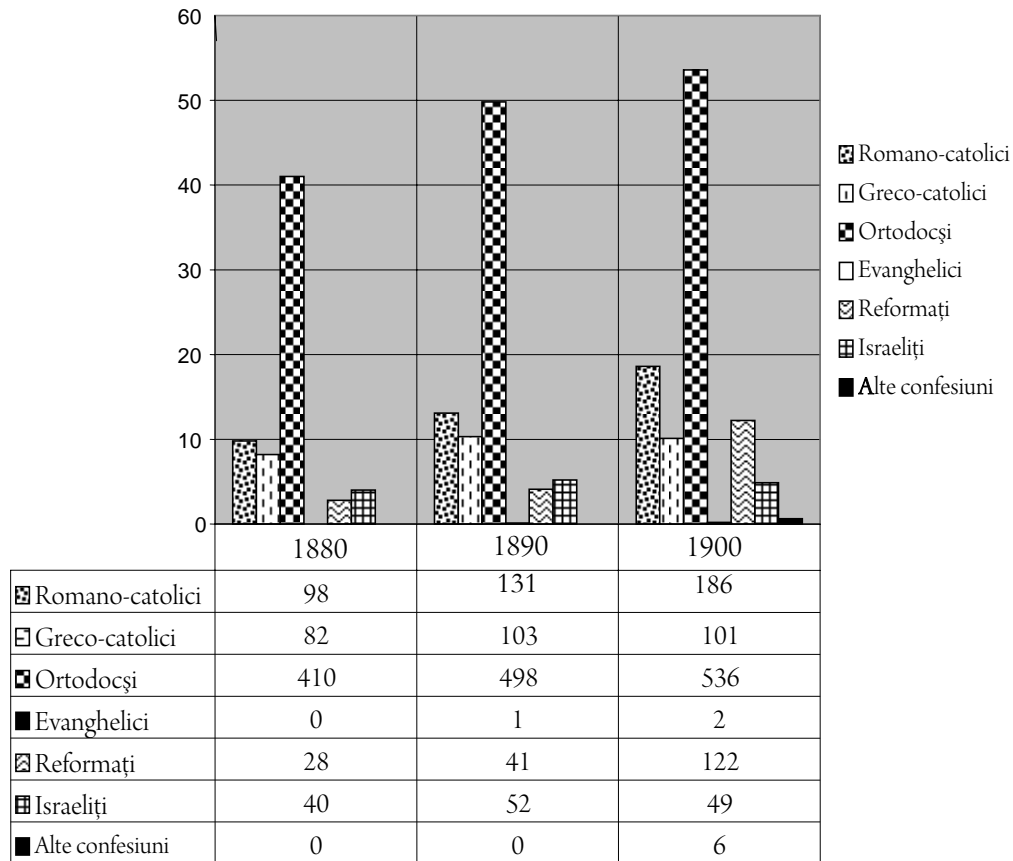

Fig. 2. Grafic și tabel al confesiunilor din localitatea Ceica pe anii 1880, 1890, 1900.

O oglindă a acestui fenomen, aflat în creștere, au constituit-o registrele parohiale. Un exemplu în acest sens îl oferă registrul de căsătorii din parohia romano-catolică Ceica (Magyar-Cseké) care, pentru perioada 1871-1890, a înregistrat 64 de căsătorii, din care mai mult de jumătate, mai exact 36, erau mixte⁵. Numărul mare al căsătoriilor mixte înregistrate

⁵ Pentru analiza fenomenului marital din parohia Ceica, în anii 1860-1880, vezi cartea lui Mircea Brie, *Familie și societate în nord-vestul Transilvaniei (a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX)*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2008, p. 163-166, dar și Sorina Paula Bolovan, Ioan Bolovan, „Căsătoriile mixte în Transilvania la sfârșitul epocii moderne. Considerații demografice”, în volumul colectiv *Căsătoriile mixte în Transilvania. Secolul al XIX-lea și începutul secolului XX* (coord. Corneliu Pădurean, Ioan Bolovan), Arad, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2005, p. 295-199.

în această parohie a fost determinat și de izolarea comunității romano-catolice, aceasta fiind înconjurată de comunități românești majoritar ortodoxe și greco-catolice⁶.

În prima perioadă (1871-1880)⁷ au fost înregistrate 36 de căsătorii, dintre care 20 erau căsătorii mixte. Între acestea, pe primul loc se situa căsătoria între greco-catolici și romano-catolici, cu nouă căsătorii și un procent de 45%, ceea ce se justifică prin faptul că în alegerea partenerului de viață a contat apartenența religioasă în defavoarea componentei etnice care este lăsată pe un plan secund.

Perioada	Nr. căsătorii	Nr. căsătorii mixte				
		Nr. total	GC/RC	CH/RC	O/RC	CA/RC
1871-1880	36	20	9	5	5	1
1881-1890	28	16	4	7	5	-
Total	64	36	13	12	10	1

Fig. 3. Căsătorii mixte încheiate în parohia romano-catolică Ceica (1871-1890)

Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

Pe locul al doilea, în aceeași perioadă 1871-1880, avem căsătoriile mixte încheiate între reformați și romano-catolici, cu un număr de cinci mariaje și un procent de 25% din totalul căsătoriilor mixte. La egalitate sunt căsătoriile încheiate între ortodocși și romano-catolici, cu un număr de cinci legături de acest fel și un procent de 25%, fapt care poate pune în discuție, pentru acest caz, căderea pe planul secund a componentei etnice și chiar a celei religioase, făcând loc unei alte componente (materiale, sociale ș.a.)⁸.

Pe locul al treilea, cu o căsătorie și un procent încheiată între un ofițer de carieră, Fabricziucz Dezső, în vârstă de 33 ani, de confesiune evanghelică, cu tânăra Korda Hedvig, de 23 ani, de confesiune romano-catolică⁹.

⁶ Trebuie menționată aici părerea lui Mircea Brie, care confirmă nivelul ridicat al alterității confesionale în comunitățile romano-catolice izolate: Ceica cu 58,62% și Tileagd cu 57% (Mircea Brie, *Căsătoria în nord-vestul Transilvaniei. Condiționări exterioare și strategii maritale (a doua jumătate a secolului al XIX - începutul secolului XX)*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2009 p. 374.

⁷ Am considerat că în cercetarea de față, pentru folosirea metodei comparative, este necesar să împărțim perioada de timp analizată în două, cu anii 1871-1880 și 1881-1890.

⁸ Remarcăm ideea lui Mircea Brie, care confirmă procentul ridicat pentru perioada studiată de dânsul, la căsătoriile mixte realizate între greco-catolici și romano-catolici, „mariajele cu parteneri de confesiune greco-catolică se înscriu în tendințele, confirmate și în alte parohii, de apropiere spirituală și comunitară dintre RC și GC” (Brie, *Familie și societate*, p. 164).

⁹ AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 5.

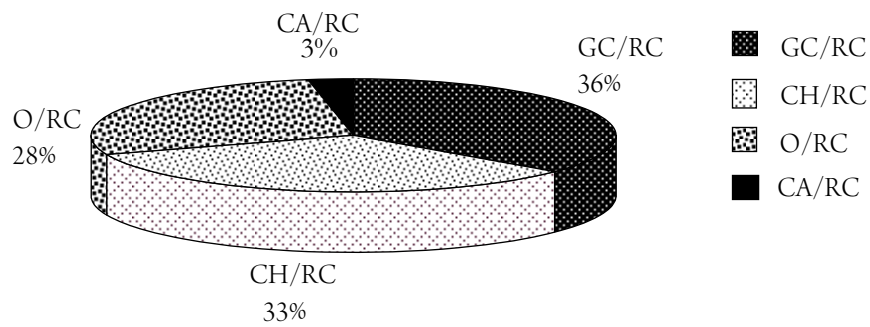

Fig. 4. Grafic procentual al căsătoriilor mixte încheiate în parohia romano-catolică Ceica (1871-1890).
Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

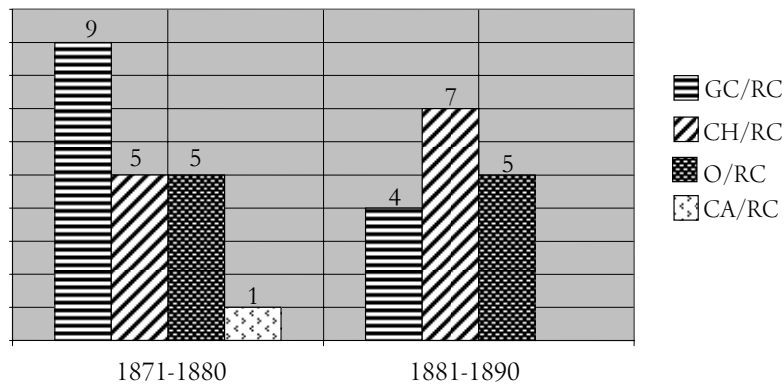

Fig. 5. Grafic pe cele două perioade al căsătoriilor mixte. Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

În perioada imediat următoare (1881-1890), din totalul de 28 de căsătorii încheiate, 16 au fost contractate între parteneri de confesiune diferită. Raportat la prima perioadă se observă, în general, o scădere a numărului de căsătorii (de la 36 la 28), dar și o reducere numerică a celor mixte (de la 20 la 16). Dacă în prima perioadă, căsătoriile mixte erau „dominate” de criteriul mixajului etnic, din cadrul aceleiași Biserici (romano-catolici/greco-catolici), în perioada 1881-1890 numărul acestora scade, realizându-se doar patru căsătorii (25%), lăsând loc căsătoriilor mixte încheiate între parteneri de confesiune reformată și romano-catolică, care au ajuns la un număr de șapte căsătorii și un procent de 44% din totalul căsătoriilor mixte înregistrate în perioada respectivă. Pe baza acestor date, deducem o devansare a opțiunii religioase de către criteriul apartenenței etnice, știut fiind

faptul că majoritatea partenerilor de confesiune romano-catolică aparțineau naționalităților maghiară sau slovacă. Afinitatea etnică s-a dovedit a fi mai puternică pe linia RC-CH, mai ales că grupul reformat din localitate era mai redus numeric¹⁰. Pe locul al doilea s-au aflat căsătoriile dintre ortodocși și romano-catolici, număr și procent care au rămas aceleași față de perioada anterioară (cinci căsătorii, reprezentând 31% din totalul lor). Abia pe locul al treilea s-au situat căsătoriile dintre romano-catolici și greco-catolici, cu o scădere deosebit de spectaculoasă, înregistrând-se pentru perioada 1881-1890 un număr de patru căsătorii și un procent de 25% din totalul căsătoriilor mixte.

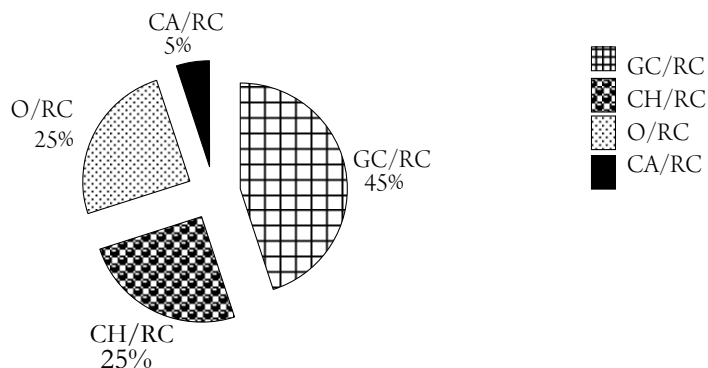

Fig. 6. Procentul căsătoriilor mixte încheiate în prima perioadă 1871-1880. Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

Componenta religioasă vs. componenta profesională și cea a localității de domiciliu

În plan religios, dacă în prima perioadă căsătoriile dintre parteneri de confesiune romano-catolică și greco-catolică au deținut un procent de 45%, în a doua perioadă, ele au scăzut cu aproape jumătate din procent, ajungând la 25%. Din planul întâi, opțiunea maritală pentru un partener din interiorul aceleiași Biserici, de altă confesiune și de altă etnie, aleasă în perioada 1871-1880, a trecut în perioada anilor 1881-1890 în planul trei, ajungând ca procentele deținute să scadă la aproape jumătate față de perioada anterioară. Care au fost cauzele acestei depreciere semnificative? Slaba catehizare a mirilor? Opțiunea pentru un partener cu o situație materială mai bună, mai ales că partea feminină a viitoarelor cupluri era de confesiune romano-catolică?¹¹

¹⁰ Brie, *Familie și societate*, p. 164. Localitatea, la 1886, avea 658 de locuitori, dintre care: 454 români, 145 maghiari, 41 de slovaci; din punct de vedere confesional 410 erau ortodocși, 98 romano-catolici, 82 greco-catolici, 40 israeliți și 28 de reformați (Nagy, *Biharvámegye földrajza*, p. 127).

¹¹ Din totalul de 36 de femei care au încheiat căsătorii mixte în parohia romano-catolică, 28 erau de confesiune romano-catolică, două greco-catolice și cinci reformate. Vezi AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

În interiorul primei delimitări cronologice, în cazul căsătoriilor mixte încheiate între parteneri de confesiune romano-catolică și greco-catolică este interesant să se caute un răspuns la întrebarea: *care era următorul criteriu care conta în cazul căsătoriilor dintre partenerii aparținând confesiunilor de mai sus? Meseria pe care o avea mirele? Localitatea de proveniență?*

Mirele		
Nr. crt.	Meseria	Număr persoane
1	Latifundiar	0
2	Administrație	1
3	Meseriași	0
4	Agricultură	7
5	Altele	0
6	Meserie nementionată	0
	Total	8 ¹²

Fig. 7. Componenta profesională la căsătoriile mixte încheiate între parteneri romano-catolici și greco-catolici (1871-1880). Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

Conform tabelului de mai sus, opțiunea maritală în privința meseriei mirelui era cea legată de agricultură. Astfel, 90% din mirii de confesiune greco-catolică erau tineri cu ocupații în agricultură și militari rezerviști, așa cum era cazul lui Mihnea Vasile, greco-catolic din Ceica, de 32 de ani, căsătorit cu Kalita Maria, romano-catolică din Bucium, de 24 de ani, oficierea căsătoriei fiind făcută la 26 noiembrie 1871¹³.

Din perspectiva componentei materiale, în a doua perioadă 1880-1890, primul loc a fost deținut de mirii care aveau o slujbă în administrație (inspector căi ferate, notar districtual¹⁴ ș.a.), urmași fiind de tinerii care aveau o meserie de breaslă (cizmari, fierari ș.a.).

Alegerea viitorului partener de viață, în funcție de domiciliul său, a fost o componentă importantă, mai ales că din cei nouă miri, trei erau cu domiciliul în Ceica, doi cu domiciliul în Sâmbăta și câte unul cu domiciliul în Bucium, Rotărești, Beiuș și Finiș.

¹² Cifra indică opt persoane de sex masculin angajate într-un mariaj cu câte o parteneră de confesiune romano-catolică, la care se adaugă o persoană de sex feminin, greco-catolică, care a contractat o căsătorie cu un partener aparținând cultului romano-catolic: este vorba de Holovath Miclos și Varsek Maria, ambii văduvi, care s-au căsătorit la 14 iunie 1874 (cf. AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 2).

¹³ AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1.

¹⁴ Semnalăm doar o căsătorie mixtă în care partenerul a fost romano-catolic și partenera reformată. Este vorba de Klosz Antal, notar districtual din Ceica, de 34 de ani, căsătorit cu Egethő Ilona, de 26 de ani, din Ceica, căsătorie care a fost încheiată în 11 ianuarie 1885. Vezi AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 7 și anexa nr. 1.

		Mirele						Total
		Ceica	Bucium	Rotărești	Sâmbăta	Beiuș	Finiș	
Mireasa	Ceica				1		1	2
	Bucium	3		1				4
	Rotărești				1			1
	Sâmbăta		1			1		2
	Beiuș							
	Finiș							
Total		3	1	1	2	1	1	9

Fig. 8. Componenta localității de domiciliu la căsătoriile încheiate între parteneri greco-catolici și romano-catolici în parohia romano-catolică Ceica (1871-1880). Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

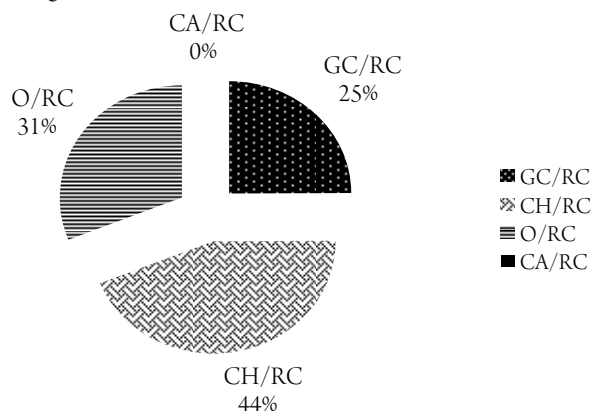

Fig. 9. Procentul căsătoriilor mixte încheiate în prima perioadă 1881-1890. Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

Mirii din Ceica au preferat soții din Bucium, la fel cum persoanele de sex feminin din această ultimă localitate au ales să se căsătorească cu miri din apropiere (trei din Ceica, unul din Rotărești). Astfel, după componenta profesională, componenta domiciliului celor doi soți era pe plan secund, totuși miresele (cinci) deținând primul loc în privința alegerii unui partener din afara localității, un semn al deschiderii lor față de nou și față de alte comunități decât cea natală. În privința mirilor, cei din Ceica (trei) și-au ales soții din Bucium, urmași fiind de cei din Sâmbăta (doi) care și-au ales soții din Ceica și Rotărești.

Componenta etnică vs. componenta profesională și cea a localității de domiciliu

În plan etnic, a doua perioadă analizată (1881-1890) scoate în evidență primatul căsătoriilor mixte încheiate între parteneri de confesiuni total diferite (romano-catolici și reformați), cu 44%, dar care au ca motivații afinități etnice evidente.

Din perspectiva componentei materiale, în a doua perioadă, primul loc a fost deținut de mirii care aveau o slujbă în administrație (inspector de căi ferate, notar districtual ș.a.), urmat fiind de tinerii cu meserii.

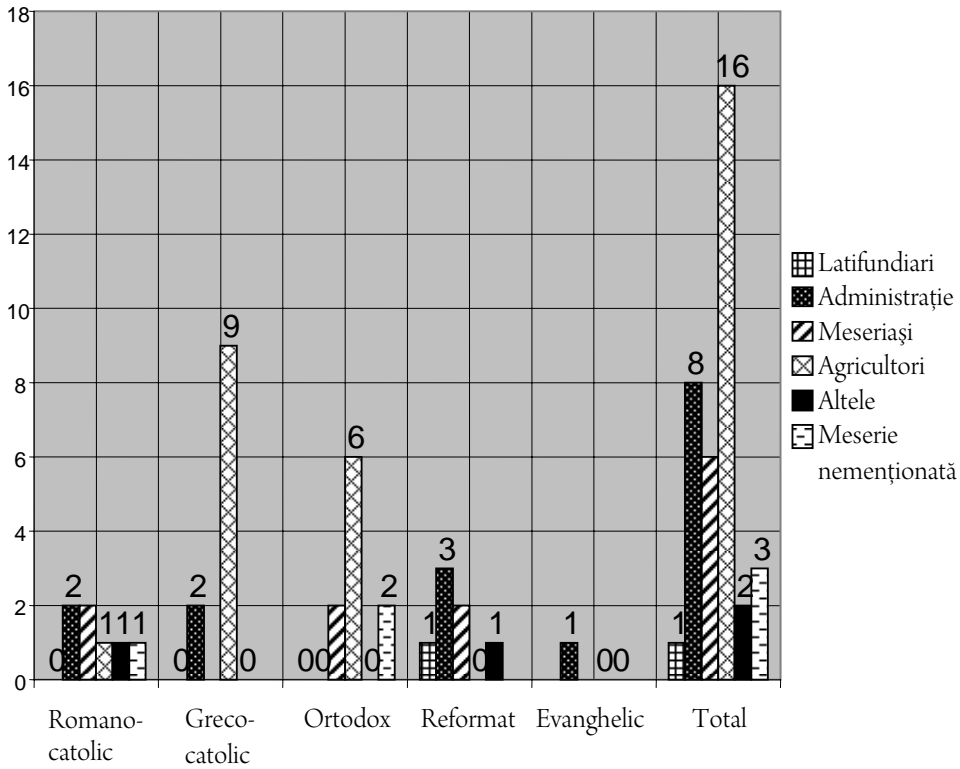

Fig. 10. Componenta profesională a mirilor la căsătoriile din Ceica (1871-1890). Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10.

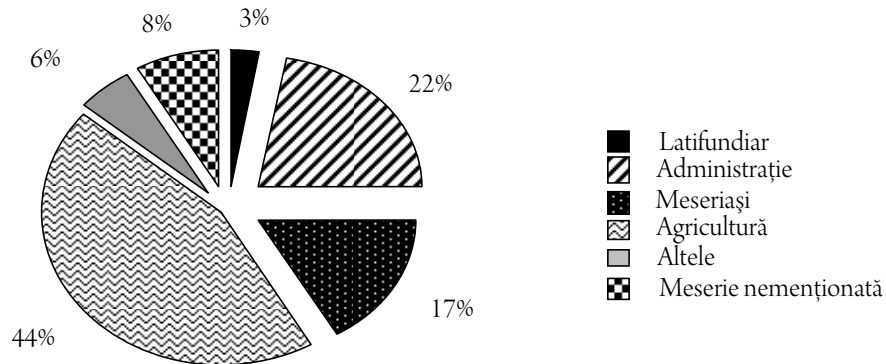

Fig. 11. Procente pentru fiecare componentă profesională în cazul mirilor care au contractat o căsătorie mixtă în Ceica (1871-1890) (AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 1-10).

În cadrul diversității profesiilor, graficul de mai sus ne indică procentul deținut de fiecare tip de meserie sau domeniu de activitate pe care au avut-o mirii care au contractat o căsătorie mixtă în parohia romano-catolică Ceica în perioada 1871-1890. Pe primul loc s-au aflat mirii care aveau ocupații agricole, cu un procent de 44%, urmat apoi de mirii cu slujbe în aparatul administrativ de stat, cu un procent de 22%. Pe locul al treilea, cu un procent de 17%, s-au aflat mirii de diferite meserii, succedați de mirii cu o meserie nementionată în registrul parohial, cu un procent de 8%. Ultimele locuri au fost ocupate de categoria „alte meserii”, cu 6% și mirii „latifundiar” cu doar 3%.

Confesiune	Latifundiar	Administrație	Meseriași	Agricultură	Altele	Meserie nementionată
Romano-catolică	0	2	2	1	1	1
Greco-catolică	0	2	0	9	0	
Ortodoxă	0	0	2	6	0	2
Reformată	1	3	2	0	1	
Evangelică		1	0	0	0	
Total	1	8	6	16	2	3

Fig. 12. Componenta profesională la mirii care au încheiat o căsătorie mixtă în parohia romano-catolică Ceica (1871-1890). Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă*.

Parohia rom.-cat. Ceica, f. 1-10.

Diferența între meseriile mirilor a însemnat și o opțiune maritală mai bună sau mai puțin bună, din punct de vedere material.

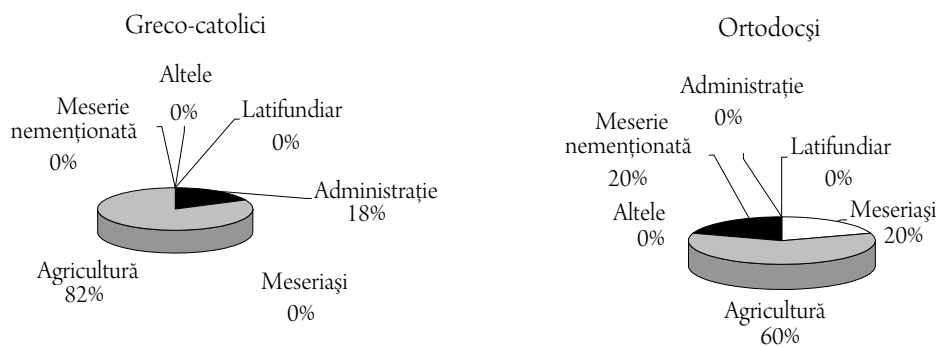

Fig. 13. Componenta profesională la mirii români de confesiune greco-catolică și ortodoxă (AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă*. *Parohia rom.-cat. Ceica, f. 1-10*).

Conform graficului de mai sus, se observă în rândul confesiunilor românești preponderența a două domenii de activitate: agricultura și administrația, în cazul greco-catolicilor; agricultura și meseriile, în cazul ortodocșilor.

Din punct de vedere procentual, 82% din mirii greco-catolici erau agricultori și 18% lucrau în administrația de stat; 60% dintre mirii ortodocși erau agricultori, 20% erau meseriași, iar 20% nu erau înregistrați cu vreo meserie anume. Astfel, procentul ridicat al mirilor români care erau agricultori nu a însemnat obligatoriu și o opțiune-țintă a miresei romano-catolice, pentru că dimensiunea cantitativă a acestui tip de reprezentare a meseriilor în rândul mirilor români era legată de numărul și procentul deținut de aceștia, care era oricum ridicat, ei fiind etnia majoritară în această zonă a Bihorului.

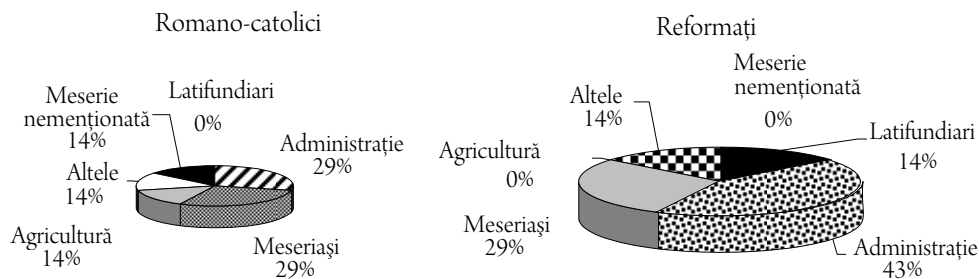

Fig. 14. Componenta profesională la mirii maghiari și germani de confesiune romano-catolică și reformată în perioada 1871-1890. Sursa: AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă*.

Parohia rom.-cat. Ceica, f. 1-10.

Diversificarea profesiilor se observă mai puternic în rândul mirilor etniei maghiare și germane, reprezentată prin confesiunile romano-catolică și reformată.

Pentru mirii romano-catolici – șapte persoane cu căsătorii mixte, se observă o oarecare diversitate a domeniilor de activitate în care aceștia erau angajați. Un procent ridicat îl dețineau cei care aveau diferite meserii, cu un procent de 29%, urmat apoi de cei din aparatul administrativ, cu un procent de 29%. Agricultura era pe locul al patrulea, cu 14%, la egalitate cu alte domenii de activitate și cu meseriile nementionate.

Pentru mirii reformați (șapte persoane) care au contractat o căsătorie mixtă în parohia Ceica, 43% din aceștia ocupau un loc în administrația de stat, 29% reprezentau meseriași, iar 14% latifundiați și alte meserii.

În privința localității de domiciliu, mirii români de confesiune greco-catolică s-au orientat astfel în privința alegerii partenerii de viață: a) cei din agricultură (nouă persoane) au ales: cinci mirese cu domiciliul în localitatea Bucium, trei cu domiciliul în Ceica și unul cu

domiciliul în Rotărești; b) cei din administrație (două persoane) și-au ales mirese din Sâmbăta și din Vincovatz (Croatia).

În privința localității de proveniență a mirilor, cei din agricultură proveneau din împrejurimile orașului Ceica: trei din Ceica, doi din Sâmbăta, unul din Drăgești, unul din Decănești, unul din Rotărești și unul din Finiș. Cei din administrație proveneau: unul din Beiuș și unul din Ceica.

Astfel, se observă că mirii agricultori și-au ales parteneri din localitățile apropiate de Ceica, pe când cei din administrație, chiar dacă erau mai puțini, s-au orientat spre căsătorii cu parteneri din localități mai îndepărtate (Sâmbăta) și dintr-o altă parte a monarhiei (Vincovatz-Croatia).

Mirii români de confesiune ortodoxă și-au ales parteneri de viață în felul următor: a) cei din agricultură (șase persoane) au ales soții din Bucium (cinci persoane) și din Ceica (o persoană); b) cei din breslele de meseriași (două persoane) au ales mirese din Budureasa (o persoană) și Ceica (o persoană); c) cei cu meserii nemenționate au ales mirese din Bucium (o persoană) și Ceica (o persoană).

În privința localității de proveniență a mirilor, cei care erau agricultori proveneau din Ceica (trei persoane), Bucium (două persoane) și Stracoș (o persoană); cei din breasla meseriașilor proveneau din Hodiș (o persoană) și Cârpeștii Mari (o persoană), iar persoanele cu meserii nemenționate erau din Bucium (o persoană) și Răbăgani (o persoană).

În cazul mirilor ortodocși, ca în cel al greco-catolicilor, apropierea dintre localități a influențat alegerile care au dus la căsătorii mixte. Mirii ortodocși ocupați cu agricultura și-au ales mirese romano-catolice din localitățile apropiate: Bucium, cu cinci mirese provenind din acest sat, apoi Ceica, cu o mireasă. În cazul celor cu meserii, doar unul și-a luat mireasă mai de departe, adică din Budureasa, celălalt rămânând fidel „curentului”, luându-și mireasă din Ceica. Chiar și cei cu meserii nemenționate și-au ales mirese din Bucium și respectiv Ceica.

Mirii romano-catolici și-au ales mirese în felul următor:

a) cei din administrație (două persoane) și-au ales mirese din: Târcaia (o persoană) și Ceica (o persoană); b) cei din breslele de meseriași (două persoane) și-au ales mirese din: Hodiș (o persoană), Drăgești (o persoană); c) cel din agricultură și-a ales mireasă din Sâmbăta; d) cel cu o altă meserie și-a ales mireasă din Moisei; e) în cazul meseriei nemenționate, mirele și-a ales mireasă din Ceica.

În privința localității de domiciliu, miri care lucrau în administrația de stat provenau din Berettyo Ujfalu (Hajdú-Bihar, o persoană) și Ceica (o persoană). Cei din breslele de meseriași erau din Oradea (o persoană) și Drăgești (o persoană), iar celelalte categorii din Bucium (este vorba de mirele agricultor) și Ceica (două persoane).

Mirii reformați și-au ales parteneri de viață în felul următor:

a) cei care lucrau în administrație (trei persoane) și-au ales mirese din: Sâmbăta, Ceica și Rogoz; b) cei din breslele de meseriași (două persoane) și-au ales parteneri din Ceica; c) latifundiarul și-a ales soție din localitatea Buk (comitatul Bács); d) cel ce avea o altă meserie și-a ales soție din Ceica.

Proveniența mirilor reformați era diferită față de cea a mirilor romano-catolici, deoarece comunitățile reformate erau grupate în alte zone ale comitatului. Totuși, au existat câteva excepții de la regulă. Astfel, cei din administrație (trei persoane) proveneau din Târcaia, Ceica și Rogoz. Cei din breslele de meseriași (două persoane) erau din Beiuș și Corbești. Latifundiarul era din Szabolcs, iar cel de la „alte meserii” era din Drăgești.

De notat că persoanele care activau în aparatul de stat și-au ales parteneri de viață dintr-un perimetru apropiat instituției unde își desfășurau activitatea. Un singur mire a ales mireasă dintr-o localitate mai îndepărtată, adică din Târcaia¹⁵. Marea majoritate a lor provenea din localitățile apropiate de Ceica, fapt care a condus la alegerea partenerelor din satele apropiate unde aceștia lucrau, o slujbă în aparatul administrativ al statului fiind bine remunerată. În cazul „meseriașilor” de etnie maghiară, aceștia și-au ales parteneri tot din localitățile apropiate de Ceica. În acest domeniu trebuie menționat faptul că mirii reformați, care aveau o meserie de breaslă, s-au orientat spre parteneri din Ceica, pe când cei romano-catolici s-au orientat spre soții din două localități vecine de Ceica: Hidiș și Drăgești. În privința localității de origine a mirilor „meseriași”, pentru fiecare din cele două confesiuni a existat câte un „outsider” dintr-o localitate depărtată de Ceica, cum au fost cei din Oradea și Beiuș¹⁶. Cât despre celelalte domenii de activitate, pentru agricultură a existat doar un singur mire romano-catolic, din Bucium, care și-a ales soție din Sâmbăta, iar pentru domeniile „alte meserii” și „meserii nementionate”, mirii s-au orientat preponderent spre miresele provenite din Ceica. Un singur caz și-a ales soție dintr-o localitate din afara granițelor comitatului, care, și el, provenea din localitatea Szabolcs (comitatul Szabolcs)¹⁷.

Recensămintele administrației statului austro-ungar din a doua jumătate a secolului al XIX-lea au înregistrat pentru tot spațiul ungar o creștere treptată a căsătoriilor

---

¹⁵ Este vorba de Szurka András, romano-catolic din Berettyo Ujfalu, de profesie medic veterinar, care la 2 iunie 1879 s-a căsătorit cu Egetho Vass Matilda, reformată din Târcaia. Vezi AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 4 și anexa nr. 1.

¹⁶ Este vorba de Marsovzky Béla, romano-catolic, de 23 de ani din Oradea, de profesie tâmplar, căsătorit la 7 ianuarie 1878 cu Benedek Katalin, o reformată de 21 de ani provenind din Hidiș. Și Vladár Sándor, reformat, de 28 de ani, din Beiuș, de profesie cizmar, căsătorit la 15 ianuarie 1882 cu Gagnie Maria Aloisia, o romano-catolică de 27 de ani, din Ceica. Vezi AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 4, 5.

¹⁷ Este vorba de Sulyok Miklos, reformat de 23 de ani, un latifundiar din Szabolcs, care la 27 ianuarie 1880 s-a căsătorit cu Korosy Karolin, o romano-catolică de 21 de ani, din Buk (comitatul Bács-Bodrog). Vezi AN.SJ Bihor, *Colecția Registre de stare civilă. Parohia rom.-cat. Ceica*, f. 5.

mixte. Pentru comitatul Bihor, în ciuda unei scăderi demografice înregistrate între anii 1880-1900, numărul căsătoriilor mixte a înregistrat o creștere treptată: 265 în 1877, 305 în 1880, 403 în 1885, 497 în 1892, pentru ca la 1897 să scadă puțin, la 484 de mariaje mixtate confesional¹⁸. Din totalul de 1954 căsătorii mixte înregistrate în perioada 1877-1897 în comitatul Bihor, ponderea cea mai mare a fost deținută de cuplurile romano-catolic (RC) – reformat (ER), cu un total de 686 căsătorii și un procent de 35%, urmată de cuplurile de confesiune greco-catolică (GC) – ortodoxă (O), cu un număr de 673 de căsătorii și un procent de 34%. Pe locul al treilea s-au situat mariajele între romano-catolici și greco-catolici, cu 147 căsătorii și un procent de 8%. Extrapolând dimensiunea confesională și implicând dimensiunea etnică, căsătoriile mixte din perioada amintită s-au încheiat, în primul rând, sub influența componentei etnice, legăturile matrimoniale între maghiarii de confesiune romano-catolică și reformată (686 de căsătorii) intrând la concurență, din punct de vedere numeric, cu mariajele dintre românii greco-catolici și ortodocși (673 de căsătorii). Deloc neglijabile au fost mariajele dintre greco-catolici și romano-catolici, care prin cele 147 de căsătorii și un procent mic, de numai 8%, au „spart” oarecum bariera etnică în favoarea componentei religioase. Aproape același lucru îl putem spune și despre mariajele încheiate între greco-catolici și reformați (133), despre căsătoriile dintre ortodocși și reformați (128), ortodocși și romano-catolici (102), chiar dacă procentele deținute de acestea s-au încadrat între 7% (GC-ER; O-ER) și 5% (O-RC; RC-O).

Analiza fenomenului căsătoriilor mixte din comitatul Bihor, cu ajutorul datelor statistice, s-a concretizat într-o cercetare la nivel local, cel al parohiei romano-catolice Ceica, unde comunitatea locală și mirii au fost actorii principali ai unei lumi în schimbare. Pusă în lumina confesiunii, iar mai apoi în cea a apartenenței etnice, căsătoria mixtă din comitatul Bihor și din parohia Ceica a dezvăluit câteva mecanisme, care au dovedit că fiecare din acestea (etnia, confesiunea, meseria, vârsta, sexul, localitatea de domiciliu) a influențat devenirea ei.

RÉKA-ANDREA SZÚCS

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca

---

¹⁸ Pentru anii 1877, 1880 și 1885, vezi Anexa nr. 3 din studiul Bolovan, Bolovan, Căsătorii mixte în Transilvania, p. 105; *apud Magyar Statisztikai Evkönyv*, VII, X, XV, Budapest, 1879, 1882, 1889; pentru anii 1892 și 1897, vezi *Magyar Statisztikai Evkönyv 1892*, Budapest, 1895, p. 12-13, *Magyar Statisztikai Evkönyv*, XII, Budapest, 1900, p. 16-17.

THE MIXED MARRIAGES FROM CEICA DISTRICT,
BIHOR COUNTY (1871-1890)

Summary

This study analyzes the phenomenon of marriages between partners of different ethnicity or denomination in the Ceica district, Bihor County, between 1871-1890. The author achieves a very detailed statistical analysis of this phenomenon whose increase is testified by the parish registers. The basis of the investigation is provided by the marriage records regarding the Roman-Catholic parish from Ceica (Hung. Magyar-Cseké), which registered 64 marriages, in the interval 1871-1890, of which 36 were classified as mixed marriages. This Roman-Catholic community was a relatively isolated group located in the middle of an overwhelming Romanian Orthodox and Greek-Catholic majority. The statistics of 1886 indicate for the Ceica district the following numbers of population, as regards ethnic and denomination criteria: 20.112 Romanians, 595 Magyars, 173 Ruthenians, 117 Germans, and 64 Slovaks. From the point of view of denomination the numbers were as follows: 16.909 were Orthodox (78%), 4065 were Greek-Catholic (18%), 387 Israelites (2%), 265 Roman-Catholic and 108 Protestant. The author discusses the factors which contributed to the increase of the phenomenon of mixed marriages based on the quantitative estimates of the inter-denominational and inter-ethnic marriages. For example, between 1871-1880, from a total of 36 marriages, 20 were of the mixed type. Within these, nine were with between Roman-Catholic and Greek-Catholic partners and an almost equal number of marriages were concluded between Roman-Catholics and Orthodox (five) and Protestant (five) partners. The higher percentage of marriages between Roman-Catholic and Greek-Catholic partners seems to indicate a predomination of the preference for partners belonging to the same church, followed by preference for partners of the same ethnic background (Magyar Protestants) or, in case of the Orthodox, preference given to other (social and economic) factors. The author compares these data with statistical information from 1881-1890 and notices the changes in the order of preferences: there is a higher percentage of marriages between Roman Catholics and Protestants, which indicates the replacement of the denominational factor by the ethnic one in the order of marriage preferences. The study continues with a detailed statistical analysis of the importance of the professional and place of origin criteria in the making of marital choices.

Keywords: Ceica district, marriage, marital choices, statistical analysis, ethnicity.